

Ποιμαντική αξιοποίηση της εορτής των Χριστουγέννων (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

[/ Πεμπτούσια](#)



Οι απολυτρωτικές προβολές της ενανθρωπήσεως του Κυρίου στη ζωή του εκπεσμένου ανθρώπου. Ποιμαντικές αναδιηγήσεις στα σχετικά κείμενα των Πατέρων της Εκκλησίας.

Η ενανθρώπιση του Θεού Λόγου αποτελεί αναμφισβήτητα το κορυφαίο γεγονός στην ιστορία της θείας οικονομίας. Είναι « τά σωτήρια τοῦ κόσμου καί ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς ἀνθρωπότητος » κατά τον Μέγα Βασίλειο[1]. Κατ' αυτό το μυστήριο ο Θεός έγινε άνθρωπος, το μεγάλο χάσμα μεταξύ θείου και ανθρώπινου γεφυρώθηκε, ο άνθρωπος ενώθηκε με τον Θεό μέσω του ενανθρωπήσαντος Θεανθρώπου και η πεπτωκυία ανθρώπινη φύση αποκαταστάθηκε στην προπρωτική της αυθεντική κατάσταση. Σ' αυτό το μεγάλο γεγονός, το οποίο υπερβαίνει τα όρια της ανθρώπινης ιστορίας και την ανακεφαλαιώνει, αναφέρθηκαν στις περισπούδαστες ομιλίες τους με δέος, Πατέρες της Εκκλησίας όλων των εποχών, προκειμένου να προσεγγίσουν το σχέδιο της σωτηρίας του Θεού και να προσπελάσουν, στα περιθώρια που αφήνει η θεία Αποκάλυψη, την υπέρνοο ενανθρώπιση Του.



Η στόχευση τους ήταν κατ' αρχήν ποιμαντική, πρωτίστως διότι οι Πάτερες της Εκκλησίας με όλες τις ποιμαντικές ενέργειες και δράσεις τους απέβλεπαν ούτως ή άλλως, στη βαθμιαία καθοδόγηση των πιστών στην έν Χριστῷ τελειότητα και σωτηρία. Αυτό εντάσσεται στο ευρύτερο ποιμαντικό έργο της απολύτρωσης και αγιασμού του ανθρώπου, που ανατέθηκε από τον Σωτήρα Χριστό στους ποιμένες της Εκκλησίας Του. Αυτή αποτελεί χώρο αγιασμού και παλαίστρα πνευματικής τελείωσης για τον άνθρωπο, τον οποίο φέρει σε επικοινωνία και ενότητα με τον Θεό. Οι λειτουργοί της Εκκλησίας με τη δύναμη και ενεργεία του Αγίου Πνεύματος καλούνται, κατά το πρότυπο του Ποιμένα Χριστού, να ποιμάνουν τα λογικά πρόβατα της ποίμνης Του, εφαρμόζοντας τις αρχές του Ευαγγελίου. Καλούνται να επιδείξουν σπουδή και φροντίδα προς σωτηρία και ευεξία του ποιμνίου αυτού.

Κάθε πτυχή λοιπόν, της κοινωνικής ζωής των χριστιανών συνιστούσε ένα διευρυμένο πεδίο εφαρμοσμένης ποιμαντικής διακονίας, που έδινε εναύσματα στους Πατέρες για την επικαιροποίηση της διδασκαλίας του Ευαγγελίου εν τόπω και χρόνω. Η ίδια ποιμαντική πρακτική αποκτά ιδιαίτερη ποιμαντική σπουδαιότητα και δυναμική, όταν τα εναύσματα για πνευματική περισυλλογή και αυτογνωσία των χριστιανών στον αγώνα τους κατά των παθών δίδονται από τις εορτές. Ο εορτασμός τους προσλαμβάνει αναμφισβήτητα σωτηριώδες περιεχόμενο, αφού η κάθε μία εξ αυτών αποτελεί έναν ξεχωριστό σημειολογικό σταθμό στην ιστορία της θείας οικονομίας, εντός της οποίας αποτυπώνεται το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου και την αποκατάσταση του στην προπρωτική

κατάσταση[2].

Έτσι, οι εκκλησιαστικές εορτές οδηγούν τον άνθρωπο σε μια « αληθινή σχέση με τον χρόνο, την ιστορία και την αιωνιότητα[3]». Ο εορτολογικός άλλωστε κύκλος του εκκλησιαστικού έτους δεν είναι τίποτα άλλο από την ανανέωση, αισθητοποίηση και βίωση από τους πιστούς της ζωής του Σωτήρα. Σκοπός όλων των εορτών είναι να παρουσιαστεί ζωντανός ο Σωτήρας, η γήινη ζωή Του και το λυτρωτικό Του έργο[4]. Μέσα από το λειτουργικό έτος το μυστήριο της Εκκλησίας προβάλλεται στην Εκκλησία και τους πιστούς. Στο παρόν λοιπόν, βιώνονται οι σωτήριες ενέργειες της θείας οικονομίας που φάνηκαν στο παρελθόν, καθώς ερμηνεύονται και κατανοούνται με το εσχατολογικό πρίσμα του μέλλοντος. Έτσι, τα γεγονότα του παρελθόντος γίνονται για τον πιστό εμπειρίες και βιώματα. Οι παρεμβάσεις του Θεού στην ιστορία του κόσμου δεν εκλαμβάνονται ως μεμονωμένα γεγονότα που συνέβησαν μια φορά, αλλά επαναλαμβάνονται και επανατυπώνονται με προέκταση στη ζωή κάθε πιστού και στο πλήρωμα της Εκκλησίας.[5] Έτσι, όταν εορτάζουμε την εορτή των Χριστουγέννων, έχουμε την βεβαιότητα ότι ο Μεσσίας ξαναγεννιέται ανάμεσά μας.

Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και στην περίπτωση της ποιμαντικής αξιοποίησης της εορτής των Χριστουγέννων. Η ανάδειξη της εξέχουσας σημασίας της εορτής, ο ποιμαντικός συσχετισμός του υψηλού θεολογικού περιεχομένου της με την πνευματική ζωή των χριστιανών και η ποιμαντική συμβουλευτική των χριστιανών για τον ενδεδειγμένο τρόπο εορτασμού της αποτελούν τους βασικούς ποιμαντικούς άξονες της προσπάθειας που κατέβαλαν οι Πατέρες της Εκκλησίας στην προοπτική της ανάδειξης και αξιοποίησης του μηνύματος της θείας ενανθρώπησης. Πριν προβούμε στην παρουσίαση της μελέτης αυτής, θεωρούμε απαραίτητη την παράθεση ορισμένων ιστορικών στοιχείων, σχετικά με τη θεσμοθέτηση της εορτής των Χριστουγέννων στην ιστορία της Εκκλησίας, επισημαίνοντας τόσο τα ιστορικά της ίχνη, όσο και τα διάφορα προβλήματα που μεσολάβησαν μέχρι την οριστική της καθιέρωση και θεσμοθέτηση της στο εορτολόγιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

[1] Μ. Βασιλείου, *Όμιλία εις τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν*, PG 31, 1473 A.

[2] Μαντζαρίδης, Γ. 1992. *Χρόνος καὶ ἄνθρωπος*. Θεσσαλονίκη : Πουρναρά, σ. 126 κ. ἔ

[3] Φουντούλη, Ι. 1993. *Λειτουργική. Εισαγωγή στή θεία λατρεία*. Θεσσαλονίκη, σ. 113.

[4] Βεργωτής, Γ. Θ.1984. *Το λειτουργικό έτος μέσα από τη Θεία Ευχαριστία. Γρηγόριος Παλαμάς*.

67 : 232 - 247.

[5] Τσάμης, Δ. 1993. *Εισαγωγή στην σκέψη των Πατέρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη : Πουρναρά, σσ. 308 - 321.